

Helderse Tinie Schouten-Wilmink (1923- 2007)

**IN DE OORLOGSJAREN GEEVACUEERD NAAR HASSELT
EN IN HET HUWELIJSBOOTJE GESTAPT TE BROEK OP LANGEDIJK**



Tegenwoordig gaat er niets boven Groningen, maar in de jaren na 1910 had Theo Wilmink een steekhoudende reden om zijn geboortestreek te verlaten en te verhuizen naar het uiterste puntje van de kop van Noord-Holland: Den Helder. Hij begon als matroos bij de Marine en volgde zijn eerste opleiding in Vlissingen. Met zijn technische achtergrond kwam hij terecht tussen de torpedo's en zeemijnen. Bij het demonteren van een zeemijn ging het een keer flink mis; de mijn ontplofte en hij kreeg bomscherven in zijn lichaam. Ook werd hij blind aan één oog. Tot op hoge leeftijd kwamen er nog splinters uit zijn lijf. Met deze beperkingen kon hij niet bij de Marine blijven. Gelukkig kon hij aan de slag bij de Rijkswerf der Marinebedrijven. Een gouden greep, zo zou later blijken.

ALPHABETISCH- OF NUMMERREGISTER
1-10-55 met pensioen

Naam		Penning Nr.
Wilmink.Th.J.		8848
Theodorus Johannes		2.9.90
Commandeur		20.11.16 121
Reigerstraat 52		
DEN HELDER		

Dienstverband en loongroep: V.
Voornamen :
Burg. staat : G.
Geb.plaats: Groningen
Loonbel.groep: II

R.P.45
B 28 75681 B

Penning Nr	Loon-groep	Ge-slacht	Burg. staat	Aantal kind.	Dienst verb.	Loonbe-lastings code	Godsdienst
8848		M	G		V		Chr. Geref.

Zijn hele werkzame bleef hij verbonden aan de Rijkswerf als torpedotechnicus en werkte zich op tot commandeur, een burgerfunctie waarbij hij leiding gaf aan meer dan tien technici. Bovendien leerde hij in Den Helder iemand kennen die zijn hart op hol deed slaan. Zijn katholieke achtergrond leek aanvankelijk een obstakel, maar liefde overwint alles. Dus besloten Theodoor Johannes Wilmink en Bernadina Magdalena Van Wingaarden te trouwen. Zij kwam uit een christelijk-gereformeerd nest, en hij 'ging met haar mee'. Voor zijn Groningse familie was dat wel even slikken. Het huwelijk werd voltrokken in het Helderse stadhuis en bevestigd in de kerk van de bruid. De katholieke Groninger werd lid van de Christelijk Gereformeerde Kerk. Het protestantse jasje paste hem goed en het werken tussen de torpedo's maakte hem tot een echte Nieuwedieper.



Gerard, Tinie en Aad Wilmink.

Toen de bommen op Den Helder vielen, bestond het gezin van inmiddels uit vijf personen: vader, moeder, dochter Tinie en de zonen Aad en Gerard. Het vergissingsbombardement op 14 mei 1940 trof het gezin, dat in de Reigerstraat woonde, nauwelijks. Kort daarna, op 24 en 25 juni, vielen de bommen langdurig en intens. Het hart van de stad veranderde in een grote vuurzee. De angst sloeg toe bij de familie Wilmink. Wat moesten ze? In Den Helder blijven, met het risico op een afzwaaiende bom? De Reigerstraat lag immers niet ver van het doelwit van de geallieerden: de Rijkswerf. Of vluchten? Maar waarheen?

Na rijp beraad werd besloten dat vader Theo en zoon Aad in Den Helder zouden blijven. Aad was ook werviaan, hij werkte er als machinebankwerker. Hun inkomen was onmisbaar voor het gezin. Het werk op de Rijkswerf was hetzelfde gebleven, alleen stond die nu onder Duits commando. Duitse oorlogsschepen werden er gerepareerd en van munitie voorzien. Maar ja, Romeinen 13 speelde door het hoofd van vader en moeder: *'Iedereen moet het gezag van de overheid erkennen, want er is geen gezag dat niet van God komt; ook het huidige gezag is door God ingesteld.'*

Tante Mag, een zuster van Diena, vertrok samen met dochter Tinie naar Hasselt in Overijssel. Moeder Diena kwam een paar weken later. Zij kregen daar dankzij een Hasseltse predikant, die in Den Helder voorging, woonruimte aangeboden. In Hasselt bestond sinds 1936 ook een Christelijke Gereformeerde Kerk. Zoon Gerard woonde, vanwege geestelijke en lichamelijke beperkingen, al enige tijd buitenshuis in Noordwijk aan Zee. Dus gingen de dames op de fiets naar Hasselt. Een pittige tocht, maar bij zomerdag, over de Afsluitdijk en met wat doorzettingsvermogen, te doen. Ruim 120 kilometer. Zadelpijn hoorde erbij.



Familie Woelderink. Vlnr Wietske, Jan, vader Hendrikus, Janna, Rika, Tina, moeder Hendrikje Woelderink-Doorn, Anna en Egbert. (Egbert – 1914-1997 - werd organist in o.a. de Grote Kerk te Hasselt).

In Hasselt werden de drie hartelijk ontvangen bij de bakkersfamilie Woelderink in de Hoogstraat en kregen daar onderdak. Vader Theo en broer Aad zagen ze zelden: zij werkten in Den Helder en hadden nauwelijks de mogelijkheid om in de korte weekends naar Hasselt te reizen.



Toch bleef de vraag knagen of er niet een woonplaats te vinden was die dicht bij Den Helder lag. Voor Tinie hoefde dat niet. Ze voelde zich thuis in Hasselt en kon het goed vinden met de familie Woelderink. Zij werkte in de bakkerij van Woelderink en de vriendschappelijke omgang met een zoon van de familie groeide uit tot vaste verkering. Net op het moment dat het stel zich wilde verloven, kwam er thuis discussie op gang. Was het toch niet verstandiger om te verhuizen naar een plaats dicht bij vaders werk?

Tinie Wilmlink en Jan Woelderink, bakkersgezellen in Hasselt.

‘Wat dachten jullie van Broek op Langedijk? Daar woont mijn familie Van Wingaarden. En vanaf station Heerhugowaard gaat er elke ochtend een speciale werftrain naar Den Helder,’ overwoog moeder Diena Wilmlink. Tinie sputterde nog tegen, maar het besluit was al genomen. De verloving met de bakkerszoon

werd afgeblazen, en de reis naar Broek op Langedijk werd aanvaard. Op de fiets? Dat vertellen de verhalen niet.

In Broek op Langedijk werd huisvesting gevonden op het Noordend, vlak bij de Broekerbrug. Vader Theo en zoon Aad konden nu ook weer regelmatig thuiskomen – pure winst. In 1941 kwam er echter droevig nieuws uit Noordwijk: zoon en broer Gerard was overleden. Ondanks zijn beperkingen kwam zijn overlijden hard aan. Hij werd begraven op het kerkhof van Huisduinen in Den Helder.



De kapsalon van Ben Schouten (rechts op de foto) aan De Dijk (later Dorpsstraat) te Broek op Langedijk.

Het onderkomen op het Noordend bleek echter minder geschikt. Te klein, niet in het kloppend hart van Broek op Langedijk, en bovendien voor vader te ver van het station. Er werd een oplossing gevonden: aan De Dijk kwam een vrijstaand huis beschikbaar, recht tegenover kapsalon Schouten en dicht bij de familie Van Wingaarden. De Christelijke Gereformeerde Kerk stond er tussenin, centraal gelegen tussen Noordend en Dijk. Iedereen blij.

Net als in de beginperiode in Den Helder en tijdens het verblijf in Hasselt, was er in Broek op Langedijk genoeg voedsel. De tuinders verbouwden bewaargroenten en aardappelen op de akkers en daar konden ook de inwoners van het dorp van leven. En geestelijk voedsel was er ook voldoende. De vier kerken waren iedere zondagmorgen goed gevuld. Keus te over: Nederlands Hervormd, Gereformeerd, Christelijk Gereformeerd en Doopsgezind.



Tinie Wilmink en Gerrit Schouten.

Voor Tinie was het toch wennen. Ver weg van Hasselt, waar die leuke vrijgezelle bakker was achtergebleven. Maar ook in Broek op Langedijk legde ze nieuwe contacten. Eén ding is zeker: die overbuurjongen, Gerrit Schouten, viel op. Hij was niet altijd thuis. Knippen in de kapsalon van zijn vader Ben was nog niet aan hem besteed. Gerrit was in die jaren schippersknecht bij Van Schoorl, die groenten en aardappelen naar Amsterdam vervoerde. Zo ontsnapte Gerrit aan tewerkstelling in Duitsland. Tinie kon niet om Gerrit heen. Er ontstond een hechte vriendschap met de kapperszoon. Ze trouwden op 6 december 1944. Het waren tijden van schaarste, geen trouwkoets, maar gewoon op de fiets naar het gemeentehuis in Noord-Scharwoude.

En zo kwam het dat de familie Wilmink na de bevrijding zonder Tinie terugkeerde naar de Reigerstraat in Den Helder. Tinie bleef achter, getrouwd, een dochter in de wieg, en werk in het vooruitzicht. Haar man Gerrit trad in de voetsporen van zijn vader en zette de kapsalon voort. Tinie ging ook meewerken. Knippen, wassen en watergolven in de salon van Schouten. Niet meer weg te denken uit Broek op Langedijk.

Dit artikel is een voorpublicatie uit het boek 'In Angst en Ballingschap' met meer dan 20 verhalen over Helderse angstvluchtelingen. Het boek verschijnt in maart 2026.

Dit artikel is tot stand gekomen na gesprekken en contacten met Nel Wisse-Schouten (dochter Tinie Wilmink), Henk Zieleman (zoon Janna Woelderink) en Henk Cruijff (Historisch Documentatiecentrum Marinebedrijven)